

การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

The Study of Present Condition, Problems and the Ways of Development Academics and Administration of School In Khon Kaen Municipal

ทนุภา สายทิพย์¹
ดร.ไชยงค์ สืบสารคาม²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนา การบริหารงาน วิชาการ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น โดยจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน และขนาด สถานศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ปีการศึกษา 2557 จำนวน 500 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจชีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 คน สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alphacoefficient) และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ F -test และ t-test

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. สภาพปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง
3. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการตามตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาด ของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีปัญหาในการบริหาร งานวิชาการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นด้านการพัฒนาการวางแผนงาน วิชาการ ควรมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย ในการวางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรจัดระบบการ จัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการปฏิบัติ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมิน สถานภาพสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ควรมีการวางแผน แต่งตั้งคณะกรรมการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ควร แต่งตั้งคณะ

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

กรรมการวางแผนการดำเนินการ จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอน
ผลการเรียน ควรพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานและจัดให้มีการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ และ
ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้

คำสำคัญ : การพัฒนา, การบริหารงานวิชาการ

Abstract

This study was conducted on the purpose of find out the present condition and problems as well as the ways to development schools academic administration in Khon Kaen municipality. The study was look into the positions classified, the working experience and sizes of schools. This study selected a number of 500 in academic year 2556 as the population and sample group. The sampling and selection is based on Kregcie and Morgan table, and provided a number of 217 persons by Stratified Sampling . This study used the 5 levels of rating scale questionnaire as the instruments and had tested the Cronbach's Alpha coefficient already, also with the structured interview too. The statistical to data analysis are percentages, mean, standard deviation, and f-test, t-test for examined the hypothesis respectively.

The results of studying revealed that :

1. The average level of school present condition in Khon Kaen municipality is “high”
2. The academic administration problem of schools in Khon Kaen municipality is “moderated”
3. The academic administration in term of ranks, working experiences and sizes of school comparative, revealed that ; the principals and the teachers' experience on theirs duties to the size of various schools are not differentiate at 0.5 statistical significance.
4. The methods of academic managed development for schools in Khon Kaen municipality are :

The schools must specify its goals ,academic planning properly in order to have continuously achievements. In the aspect of learning process development, arrangement the practical learning systems, trials ,self knowledge searching ,various of constructions and developed the libraries for learning. As the schools curriculum analyse with circumstance analyst and schools status education to make the schools vision, obligations, goals, good personality with all schools steak holders.For the education media and other innovations development also the education technology of schools have to be critical thinking properly about how to use these means to the class rooms. Add with the internal quality assurance in education to the education standardized must be properly planning, the commission appointment to follow up this task should be done for the better schools achievement. In the aspect of the schools supervisor, the schools must have the commissions operation and their workshop on how to do the good outcome completed plans. In the same as standard management and evaluation should be good systems continually, and gathering the accurately data for teaching

approval activity. One important topic is the schools impressive landscape to encourage students interesting to learn, The better environment, the better achievement for learning resources, along with the local wisdoms and the schools – students guardian network that can be the appropriate schools teaching benefit.

Keywords : Developement, academic administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 การบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นการบริหารงานที่สำคัญ และเป็นหัวใจต่อการปฏิรูปการศึกษา การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของการศึกษา วิธีการจัดการหรือบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ผู้บริหารการศึกษาต้องเป็นทั้งนักบริหาร และนักวิชาการงานวิชาการ เป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผล และประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง การบริหารงานวิชาการนับเป็นงานที่สำคัญของโรงเรียน เป็นหน้าที่หลักของโรงเรียน ถือเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน โรงเรียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการของโรงเรียนที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดีตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

ซึ่งในสถานศึกษานั้นจะเห็นได้ว่า หัวใจของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อมีการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ อุทัย บุญประเสริฐ. (2542) กล่าวว่า งานสำคัญของโรงเรียนคืองานวิชาการ ถ้าหากโรงเรียนดำเนินงานผิดพลาดทางวิชาการ ก็น่าจะพิจารณาได้ว่าโรงเรียนนั้นประสบความสำเร็จล้มเหลว ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนใดที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนนั้นก็สมควรที่จะได้รับการยกย่องยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินภารกิจได้ผล ที่เน้นความสำคัญของงานวิชาการ ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546) ได้กล่าวเช่นเดียวกันว่า ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ (สนั่น มีสัจธรรม,2540) และด้วยปัจจุบันนี้ สำนักงานการศึกษา สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น มีโรงเรียนในความดูแล และรับผิดชอบทั้งสิ้น 11 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลหนองวัด โรงเรียนเทศบาลหนองแวง และโรงเรียนเทศบาลคุ้มหนองคู และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลบ้านตุ้ม โรงเรียนเทศบาลบ้านโนนทัน โรงเรียนเทศบาลศรีฐาน โรงเรียนเทศบาลหนองใหญ่ โรงเรียนเทศบาลโนนชัย โรงเรียนเทศบาลสามเหลี่ยม โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง และโรงเรียนเทศบาลสวนสนุก

จากรายงานผลการทดสอบระดับชาติ (O –NET) ปีการศึกษา 2555 (สถาบันทดสอบทางการศึกษา. 2555) พบว่า โรงเรียนในความดูแล และรับผิดชอบของสำนักงานศึกษา สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น รวมทั้งสิ้น 11 โรงเรียนนั้นมีผลการทดสอบระดับชาติพื้นฐานบางรายวิชา อยู่ในระดับ

ต่ำกว่ามาตรฐานอยู่หลายโรงเรียน โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ ทำให้ค่าเฉลี่ยผลการสอบวัดความรู้พื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวม เท่ากับ 16.18 กลุ่มการเรียนรู้สาระคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวม เท่ากับ 18.31 กลุ่มการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศระดับประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวม เท่ากับ 18.12

จากการศึกษาเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าตระหนักถึงความสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในฐานะบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการศึกษา ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น เพื่อใช้ในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัญหา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ปีการศึกษา 2556 จำนวน 500 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 11 คน ครูผู้สอน จำนวน 463 คน (สำนักงานการศึกษา สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น, 2556)

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ปีการศึกษา 2557 จำนวน 217 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 6 คน ครูผู้สอน จำนวน 211 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์ตารางจากตารางของ Krejcie and MorGan (บุญชม ศรีสะอาด.2545) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พื้นที่ในการศึกษาค้นคว้า คือโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ประสบการณ์ได้แก่น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี 11-20 ปี มากกว่า 20 ปี ขนาดของสถานศึกษา ขนาดเล็กนักเรียน 1-300 คนขนาดใหญ่ นักเรียน 301 คน ขึ้นไป ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนงานวิชาการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

ผลการศึกษาค้นคว้า

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้ตอบแบบสอบถามตามตำแหน่งผู้บริหารจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 เป็นครูจำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 94.9 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 ประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 ประสบการณ์การทำงาน 10-20 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 33.6 ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี ขึ้นไปจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก

จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 และในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 90.80

1.1 สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการวางแผนงานวิชาการ ($\bar{x}=4.15$) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา ($\bar{x}=4.11$) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{x}=4.05$) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.05$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x}=4.04$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{x}=4.03$) ด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{x}=4.01$) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x}=4.00$)

1.2 สภาพปัญหา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวม ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านมีค่าเฉลี่ย สูงสุดคือการวางแผนงานวิชาการ ($\bar{x}=3.68$) รองลงมาคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.53$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x}=3.51$) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเพื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{x}=3.40$) ส่วนการจกการเรียนการสอนนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งเท่ากับ ($\bar{x}=3.26$)

1.3 เปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ประสพการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน พบว่า

1.3.1 ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ มีประสพการณ์ในการทำงาน และมีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.2 ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ มีประสพการณ์ในการทำงาน และมีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

1. ด้านการพัฒนาการวางแผนงานวิชาการ ควรกำหนดจุดหมายเป็นเป้าหมายแห่งอนาคต หรือผลลัพธ์สุดท้ายที่องค์การต้องการให้บรรลุผลมีวิถีทางในการวางแผนงานวิชาการ

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรจัดวางระบบพัฒนาการจัดการด้านการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมการปฏิบัติให้มีการทดลอง การศึกษาค้นคว้า การสอนรูปแบบต่างๆ ดำเนินการพัฒนาระบบห้องสมุด เพื่อการเรียนการสอน

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้มีส่วนร่วมของทุกฝ่ายร่วม ได้มีการกำกับนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม ที่เหมาะสมโดยสม่ำเสมอก่อนการใช้งานเฉพาะเพื่อการศึกษา สนับสนุนให้มีการผลิตสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนสร้างความเข้าใจเกิดการเรียนรู้เร็วขึ้น และจดจำได้นาน

5. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา ควรมีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการ จัดระบบโครงสร้างองค์กร มีการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมิน และเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ตลอดทั้งตัวชี้วัดของกระทรวง เพื่อ

การพัฒนาตามแผน ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ ความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ตามระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา

6. ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ควรแต่งตั้ง คณะกรรมการในการนิเทศการศึกษา การพัฒนาบุคลากร มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ วางแผนการดำเนินการนิเทศ ภายใน และพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารตามแผนงานให้ สมบูรณ์ และส่งเสริมให้บุคคลเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชน

7. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน ควร พัฒนาเครื่องมือวัดและ ประเมินผลให้ได้มาตรฐาน การจัดทำให้มีการวัดและประเมิน ผลอย่างเป็นระบบ มีการบันทึกรายงานและนำผลการ ประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริม ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญและรู้จักหลักการวิธีการวัดผล และประเมินผลการศึกษา ครูผู้สอนต้องประเมินผลผู้เรียน ให้ครบทุกกระบวนการ เช่น ประเมินผลก่อนเรียน ประเมิน ผลระหว่างเรียน และประเมินผลหลังเรียน ในแต่ละ หน่วยการเรียนรู้

8. ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียน รู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มีบทบาทการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ส่งเสริมให้รักการอ่าน - เขียน ผสานความรู้ต่าง ๆ ให้ สอดคล้องกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง รักธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับความสนใจ และความถนัด ของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

อภิปรายผล

ผู้บริหาร และครู ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น มีความคิดเห็นต่อสภาพ ปัจจุบัน ปัญหา และการพัฒนางานบริหารการศึกษา

1. สภาพปัจจุบัน การบริหารงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจาก

มากไปน้อย พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เพราะปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูให้ความสำคัญในงานวิชาการมากเนื่องจากงานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546) สอดคล้องกับทวิทชัย ราวะรินทร์ (2554) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถาน ศึกษา ครูผู้สอน และครูวิชาการในการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของอนุकरण สอนมะม่วง (2553) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า มีสภาพการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของวัชร ชันธสมบัติ(2553) ได้ ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผลการ วิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้าน 5 ด้าน มี การดำเนินการอยู่ในระดับมาก

2. สภาพปัญหา การบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ผู้บริหารและ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหาร งานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของอุไรวัลย์ วินทะไชย (2556) ได้เปรียบเทียบ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการ ศึกษาค้นคว้าพบว่าผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงาน วิชาการของบุคลากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลางสอดคล้องกับผลการวิจัยของบันดล จันกุล

(2552) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอท่าอุเทน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอท่าอุเทน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. เปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ที่ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน พบว่า

3.1 ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ มีประสบการณ์ในการทำงาน และมีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมคิด มานะคิด, สุวรรณโชติสุกานต์และอรสา จรุงธรรม (2554) ได้ศึกษาการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า ครูมีความคิดเห็นในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมชาย ชูเลิศ (2553) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงานของครูโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ มีประสบการณ์ในการทำงาน และมีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของเย็นจิตร รัตนางพ (2553) ได้ศึกษา การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

ขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3.3 ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียน มีประสบการณ์ทำงาน และสถานภาพในโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมและเป็นรายด้านทุกข้อในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

3.4 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จากการสัมภาษณ์พบว่า แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนมีการดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในทุกๆ ด้าน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบุคลากรทุกคนมีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และเป็นตัวกลางสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป สอดคล้องกับข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ (2543) ที่กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการซึ่งประกอบด้วยวิสัยทัศน์และ ภารกิจแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนการจัดการเรียนการสอน กำหนดความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน แผนการบริหารจัดการ ซึ่งส่วนนี้ถือเป็น ศักยภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

1.1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ ควรจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาการประเมินประสิทธิภาพจัดทำเอกสารคู่มือการใช้เตรียมความพร้อมด้านบุคลากรงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดจนการจัดบุคลากรให้เหมาะสมทุกโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นเพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นหลักแนวทางปฏิบัติเดียวกันเพื่อประสิทธิภาพของการพัฒนา

วางแผนงานวิชาการต่อไป 1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรสร้างสรรค์แสวงหาถ่ายโอนความรู้ ความหยั่งรู้ใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ในรูปแบบทีมเพื่อปลูกฝังด้านความรัก ความสามัคคีและวินัยในตนเองเต็มตามความสามารถ ตลอดทั้งตระหนักในหน้าที่ของแต่ละบุคคลเป็นหลักสำคัญ ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 1.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังในแต่ละกลุ่มสาระ เพื่อยกระดับกลุ่มสาระให้เทียบเท่าทุกกลุ่ม สอดคล้องกับนโยบายหลักของเทศบาล สถานศึกษาเป็นหลัก พร้อมจัดกิจกรรมเน้นทักษะกระบวนการคิดตามแผนการเรียนรู้ ที่กำหนดและวิจัยปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาประชาสัมพันธ์ในระดับเทศบาลชุมชนต่อไป 1.4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเพื่อการศึกษา ควรส่งเสริมให้มีนโยบายจัด อบรมบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถติดตั้งโปรแกรมสื่อ นวัตกรรมเพื่อการศึกษาให้ทันสมัย มีรูปแบบ SMASST TV ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ครบทุกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา เป็นการกระชับการเรียนรู้และประหยัดเวลาอย่างเป็นระบบ 1.5 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ควรให้ความสำคัญในการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษารายงานผลการประเมินภายในสถานศึกษา รายงานผลการประเมินและพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้ที่ปรากฏผลด้านการคิดเพื่อการปรับปรุงแก้ไขและจัดการประเมินภายใน ต่อเนื่องและสนับสนุนการประเมินภายนอกโดยเน้นด้านการคิด ของผู้เรียนเป็นสำคัญ 1.6 ด้านการจัดการเรียน การสอน ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดฝึกปฏิบัติจริงและฝึกปรับปรุงตัวเองในระหว่างเรียนมีวินัยในการปฏิบัติหน้าที่จัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและจัดเตรียมสื่อ นวัตกรรม เครื่องมือสำหรับ การประเมินผล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น คือการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน

เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดำเนินงานใน สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2.2 สรุปรูปแบบ การบริหารงานวิชาการโดยรวมในการบริหารงานวิชาการนั้น ควรร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครอง นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมบทบาทหน้าที่เข้ามารับผิดชอบใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ในการบริหารงาน วิชาการครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้วยความ สามัคคี เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในทิศทางเดียวกันอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

1. กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
2. ทวีทชัย ราวะรินทร์. (2554). สภาพการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
3. บันดล จันกุล. (2552). สภาพและปัญหาการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอ ท่าอุเทน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ นครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.
4. บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
5. ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงาน วิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
6. วิชระ ชันระสมบัติ. (2553). การศึกษาสภาพการ บริหารวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กที่ครูไม่ครบ ชั้น. (ม.ป.ท.): (ม.ป.พ.).
7. สนั่น มีสัตย์ธรรม. (2540). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.

8. สมคิด มานะคิด, สุวรรณนา โชติสุกานต์และอรสา จรุงธรรม. (2554). **ศึกษาการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
9. อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). **รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
10. อุณากรรณ์ สอนมะม่วง. (2553). **สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
11. อุไรวัลย์ วินทะไชย. (2556). **เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.** การศึกษาค้นคว้า อิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.